YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

21 päivänä marraskuuta 2002 *

Asiassa C-473/00,

jonka tribunal d'instance de Vienne (Ranska) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Cofidis SA

vastaan

Jean-Louis Fredout

ennakkoratkaisun kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL L 95, s. 29) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet sekä tuomarit C. W. A. Timmermanns, D. A. O. Edward, A. La Pergola ja P. Jann (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Cofidis SA, edustajanaan avocat B. Célice,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja R. Loosli-Surrans,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään H. Dossi,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään D. Martin ja M. França,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Cofidis SA:n, edustajanaan avocat B. Soltner, Fredout'n, edustajanaan avocat J. Franck, Ranskan hallituksen, asiamiehenään R. Loosli-Surrans, ja komission, asiamiehenään M. França, 17.1.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.4.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal d'instance de Vienne on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 15.12.2000 tekemällään päätöksellä, jota on oikaistu 26.1.2001 tehdyllä päätöksellä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 27.12.2000 ja 29.1.2001, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL L 95, s. 29; jäljempänä direktiivi) tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö Cofidis SA (jäljempänä Cofidis) ja Jean-Louis Fredout ja jossa on kyse viimeksi mainitun henkilön ja kyseisen yhtiön välillä tehdyn luottosopimuksen toimeenpanon edellyttämien määrien maksamisesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehtyjen sopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2. Tämän direktiivin säännökset eivät koske pakollisia lakeja tai asetuksia heijastavia sopimusehtoja — — ."

4 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Sopimusehtoa, josta ei ole erikseen neuvoteltu, pidetään kohtuuttomana, jos se hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille."

5 Direktiivin 4 artiklassa täsmennetään, miten sopimusehdon kohtuuttomuutta on arvioitava. Tämän säännöksen 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Sopimusehtojen kohtuuttoman luonteen arviointi ei saa koskea sopimuksen pääkohteen määrittelyä, hinnan tai korvauksen riittävyyttä eikä vastineena toimitettavia palveluja ja tavaroita, jos ehdot on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi."

6 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja."

7 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa."

Kansallinen lainsäädäntö

8 Kohtuuttomia sopimusehtoja koskevat säännökset ovat code de la consommationin (lakikokoelma, joka sisältää kuluttajansuojalait; jäljempänä kuluttajansuojalaki) I osan ("kuluttajien tiedottaminen ja sopimusten tekeminen") III luvun ("yleiset sopimusehdot") 2. kappaleessa, jonka otsikko on "kohtuuttomat ehdot".

9 Kuluttajansuojalain L. 132-1 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna kohtuuttomista sopimusehdoista ja sopimusten muodosta 1.2.1995 annetulla lailla nro 95-96, määritellään "kohtuuttoman ehdon" käsite ja säädetään, että kyseisiä ehtoja "on pidettävä kirjoittamattomina". Kansallisen tuomioistuimen mukaan tämä seuraamus tarkoittaa, että kyseiset ehdot ovat mitättömiä ja että yleisten sopimusoikeudellisten sääntöjen mukaan tähän mitättömyyteen voidaan vedota kanneteitse viiden vuoden kuluessa ja oikeudenkäyntiväitteessä ilman ajallisia rajoituksia.

10 Kuluttajansuojalain L. 311-37 §, johon kansallinen tuomioistuin viittaa, on kyseisen lain III osan ("velkaantuminen") I luvun ("luotto") 1. kappaleessa, jonka otsikko on "kulutusluotto". Tässä kappaleessa säädetään muun muassa erittäin tarkat muotosäännöt.

11 Kuluttajansuojalain L. 311-37 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään seuraavaa:

"Le tribunal d'instance on toimivaltainen ratkaisemaan tämän luvun soveltamiseen liittyvät riidat. Kanne on nostettava kanteennosto-oikeuden menettämisen uhalla kahden vuoden kuluessa sen perusteena olevasta tapahtumasta — — ."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

12 Cofidis myönsi 26.1.1998 tehdyllä sopimuksella Fredoutille luoton. Koska kuukausierät jäivät maksamatta, Cofidis nosti 24.8.2000 tribunal d'instance de Viennessä Fredouta vastaan velkomuskanteen.

13 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että luottotarjous on tehty molemminpuolin painetulla paperiarkilla ja että sen etupuolella on suurin painokirjaimin maininta "ilmainen luottohakemus", kun taas sopimuskorkoa ja sopimusrikkomuksesta aiheutuvia seuraamuksia koskevat ehdot on merkitty sen takapuolelle pienin painokirjaimin. Kansallinen tuomioistuin on päätellyt näistä havainnoista, että "taloudelliset sopimusehdot — — ovat vaikeasti luettavissa" ja että "tätä vaikeaa luettavuutta on tarkasteltava yhdessä erityisen hyvin näkyvän maininnan 'ilmainen' kanssa", joka oli omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan. Se on näin päätellyt, että "taloudellisia sopimusehtoja voidaan pitää kohtuuttomina".

14 Koska kyseessä on kuitenkin kulutusluottosopimusta koskeva riita, tribunal d'instance de Vienne on katsonut, että kuluttajansuojalain L. 311-37 §:ssä säädetty kahden vuoden pituinen vanhentumisaika on sovellettavissa ja estää sitä kumoamasta sen kohtuuttomiksi toteamat sopimusehdot.

15 Tässä tilanteessa tribunal d'instance de Vienne on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/13/ETY kuluttajille annettu suoja [edellyt-

tää], että kun kansallinen tuomioistuin soveltaa ennen direktiivin antamista tai sen antamisen jälkeen annettuja kansallisen oikeuden säännöksiä, sen on mahdollisuuksien mukaan tulkittava niitä viimeksi mainitun kirjaimen ja tavoitteiden mukaan.

Edellyttääkö tämä direktiivillä säädetyn kuluttajansuojajärjestelmän mukaisen tulkinnan vaatimus sitä, että sen kansallisen tuomioistuimen, jossa elinkeinonharjoittaja on nostanut velkomuskanteen sopimusosapuolenaan olevaa kuluttajaa vastaan, on jätettävä soveltamatta kuluttajansuojalain L. 311-37 §:ssä olevan kaltaista poikkeuksellista menettelysääntöä, koska sillä kielletään tuomioistuinta kuluttajan vaatimuksesta tai viran puolesta kumoamasta tätä sopimusta rasittavaa kohtuutonta sopimusehtoa, jos sopimus on tehty yli kaksi vuotta ennen kanteen nostamista, ja koska sillä näin sallitaan se, että elinkeinonharjoittaja vetoaa tuomioistuimessa näihin sopimusehtoihin ja perustaa niihin kanteensa?"

Ennakkoratkaisukysymys

16 Kansallinen tuomioistuin kysyy tässä ennakkoratkaisukysymyksessään pääasiallisesti, onko sellainen kansallinen lainsäädäntö, jolla kansallista tuomioistuinta kielletään tietyn vanhentumisajan kuluttua elinkeinonharjoittajan kuluttajaa vastaan nostamaa ja niiden väliseen sopimukseen perustuvaa kannetta käsitellessään viran puolesta tai vastaajan tekemän oikeudenkäyntiväitteen perusteella tutkimasta, onko kyseisessä sopimuksessa oleva sopimusmääräys kohtuuton, direktiivillä taatun kuluttajansuojan vastainen.

Tutkittavaksi ottaminen

17 Cofidis ja Ranskan hallitus esittävät aluksi epäilynsä siitä, onko esitetyllä kysymyksellä merkitystä pääasian ratkaisemisen kannalta, ja siis siitä, voidaanko ennakkoratkaisukysymys ottaa tutkittavaksi.

18 Cofidis väittää, että kansallisen tuomioistuimen kohtuuttomina pitämät sopimusehdot eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Luottosopimuksen taloudellisissa sopimusehdoissa määritellään sen mukaan sopimuksen pääkohde. Näin ollen ne eivät direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan kuulu sen soveltamisalaan. Kyseisiä sopimusehtoja ei voida moittia selvyyden puutteesta, sillä ne ovat kansallisen lainsäätäjän laatiman sellaisen sopimusmallin mukaisia, johon direktiivin 1 artiklan 2 kohdan perusteella ei sovelleta direktiivin säännöksiä.

19 Cofidis lisää, että kansallinen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että kohtuuttomiin sopimusehtoihin sovelletaan kuluttajansuojalain L. 311-37 §:ssä kulutusluottoihin liittyville asioille säädettyä vanhentumisaikaa. Ranskan hallitus toteaa, että tämä kysymys herättää todellakin epäilyksiä ja ettei Cour de cassationilla (Ranska) ole vielä ollut tilaisuutta ratkaista asiaa tältä osin.

20 Tältä osin on syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklan mukaisessa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuimien yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kansallisen tuomioistuimen esittämä pyyntö voidaan jättää tutkimatta ainoastaan, jos on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä yhteisön oikeuden tulkitsemisella tai yhteisön oikeussäännön pätevyyden tutkimisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen (ks. mm. asia C-318/98, Fornasar ym., tuomio 22.6.2000, Kok. 2000, s. I-4785, 27 kohta ja yhdistetyt asiat C-223/99 ja C-260/99, Agorà ja Excelsior, tuomio 10.5.2001, Kok. 2001, s. I-3605, 18 ja 20 kohta).

21 Kansallinen tuomioistuin katsoo, että nyt esillä olevassa asiassa jotkut sen käsiteltävänä olevan painetun luottosopimuksen taloudellisista sopimusehdoista eivät

ole riittävän selkeitä eivätkä ymmärrettäviä. Tämä riittämättömyys liittyy muun muassa siihen, että rahoitusyhtiön käyttämässä painotuotteessa on käytetty sopimuksen maksuttomuuteen viittaavaa mainoskieltä, jolla kansallisen tuomioistuimen mielestä johdetaan kuluttajaa harhaan.

22 Tältä osin on syytä todeta, että siltä osin kuin kyseiset sopimusehdot eivät rajoittaudu heijastamaan pakollisia lakeja tai asetuksia taikka siltä osin kuin niiden väitetään olevan epäselvästi laadittuja, ei ole ilmeistä, että kyseiset sopimusehdot eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan, sellaisena kuin se on rajattu direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa ja 4 artiklan 2 kohdassa.

23 Kyseisten sopimusehtojen on direktiivin soveltamisalaan kuuluakseen kuitenkin täytettävä direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset, eli ne eivät saa olla erikseen neuvoteltuja ja niiden on hyvän tavan vastaisesti aiheutettava kuluttajan vahingoksi huomattava epätasapaino osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille. Vaikka kansallinen tuomioistuin ei olekaan antanut tietoja tästä viimeksi mainitusta mahdollisuudesta, tämän edellytyksen täyttymistä ei voida pitää mahdottomana.

24 Kysymys siitä, onko kuluttajansuojalain L. 311-37 §:ssä säädettyä vanhentumisaikaa sovellettava kohtuuttomiin sopimusehtoihin vai ei, kuuluu kansallisen oikeuden alaan eikä yhteisöjen tuomioistuimella näin ollen ole toimivaltaa tutkia sitä.

25 Näin ollen ei ole ilmeisestä, että esitetyllä kysymyksellä ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen.

26 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisukysymys otetaan tutkittavaksi. Siihen on siis syytä vastata lähtien olettamasta, jonka mukaan kansallisen tuomioistuimen kohtuuttomina pitämät sopimusehdot täyttävät direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa, 3 artiklan 1 kohdassa ja 4 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset.

Pääasia

27 Cofidis ja Ranskan hallitus erottavat ensinnäkin pääasian yhdistetyistä asioista C-240/98—C-244/98, Océano Grupo Editorial ja Salvat Editores, tuomio 27.6.2000 (Kok. 2000, s. I-4941). Kun yhteisöjen tuomioistuin on sallinut sen, että kansallinen tuomioistuin arvioi viran puolesta oikeuspaikkalausekkeen kohtuuttomuuden, se on niiden mukaan yksinkertaisesti antanut sille mahdollisuuden todeta itse, ettei se ole toimivaltainen. Nyt esillä olevassa asiassa on sitä vastoin arvioitava, pitääkö tuomioistuimen soveltaa kansallisen lainsäätäjän määräämää vanhentumisaikaa.

28 Toiseksi Cofidis ja Ranskan hallitus väittävät, että koska direktiivissä ei ole mahdollista vanhentumisaikaa koskevaa säännöstä, tällaisen määräajan soveltamista koskeva kysymys kuuluu prosessiautonomian periaatteen piiriin. Näin ollen kunkin jäsenvaltion sisäisessä oikeusjärjestyksessä on vahvistettava sellaisia oikeussuojakeinoja koskevat menettelysäännöt, joilla pyritään turvaamaan direktiiviin perustuvat yksityisten oikeudet vastaavuus- ja tehokkuusperiaatetta noudattaen. Yhteisöjen tuomioistuin on useaan otteeseen todennut kuluttajansuojalain L. 311-37 §:ssä säädettyä vanhentumisaikaa lyhyempien määräaikojen soveltuvan yhteen näiden periaatteiden kanssa (asia 33/76, Rewe, tuomio 16.12.1976, Kok. 1976, s. 1989, Kok. Ep. III, s. 271 ja asia C-261/95, Palmisani, tuomio 10.7.1997, Kok. 1997, s. I-4025).

29 Fredout väittää, että edellä mainittua yhdistetyissä asioissa Océano Grupo Editorial ja Salvat Editores annettua tuomiota on tulkittava laajasti. Hänen

mukaansa yhteisöjen tuomioistuin on tuossa tuomiossa katsonut, että kansallisen tuomioistuimen mahdollisuus viran puolesta arvioida kohtuuttoman sopimusehdon lainvastaisuutta on keino saavuttaa direktiivin 6 artiklassa säädetty tavoite, joka on sen takaaminen, etteivät kohtuuttomat sopimusehdot sido kuluttajaa. Tätä tavoitetta ei voida saavuttaa, jos tälle mahdollisuudelle asetetaan määräaika. Suurimman osan kulutusluottosopimuksia koskevista oikeudenkäynneistä panee hänen mukaansa vireille ammattimainen luotonantaja, ja tällöin riittäisi, että viimeksi mainittu odottaa kyseisen määräajan päättymistä ja nostaa velkomuskanteen vasta tämän jälkeen estäen näin kuluttajaa saamasta hänelle direktiivissä säädettyä suojaa.

30 Itävallan hallitus väittää, että vaikka direktiivillä annetaankin jäsenvaltioille huomattavan laaja harkintavalta ja vaikka vanhentumisajalla saatetaankin edistää oikeusvarmuutta, kyseisen vanhentumisajan vaikutuksen ja sen lyhyyden nojalla on perusteltua epäillä, voidaanko direktiivin 6 ja 7 kohdassa säädettyä tavoitetta saavuttaa sen avulla.

31 Komissio, joka sekin on sitä mieltä, että edellä mainittua yhdistetyissä asioissa Océano Grupo Editorial ja Salvat Editores annettua tuomiota on tulkittava laajasti, katsoo, että menettely, jossa tuomioistuimelle annettua toimivaltaa tutkia viran puolesta sopimusehdon kohtuuttomuus rajoitetaan ajallisesti, on direktiivin tavoitteiden vastaista. Menettely, jossa jäsenvaltioille annettaisiin mahdollisuus säätää tällaisista mahdollisesti toisistaan eroavista rajoituksista, on yhteisön oikeuden yhdenmukaista soveltamista koskevan periaatteen vastainen.

32 Tältä osin on syytä muistuttaa, että edellä mainitun yhdistetyissä asioissa Océano Grupo Editorial ja Salvat Editores annetun tuomion 28 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että tuomioistuimen mahdollisuus tutkia viran puolesta tietyn sopimusehdon kohtuuttomuus on keino, jonka avulla voidaan samanaikaisesti saavuttaa direktiivin 6 artiklassa asetettu tavoite eli sen estäminen, että kohtuuton sopimusehto sitoisi yksittäistä kuluttajaa, ja edistää direktiivin 7 artiklassa tarkoitetun tavoitteen toteuttamista, koska tällainen tutkiminen voi omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että elinkeinonharjoittaja lakkaa käyttämästä kohtuuttomia ehtoja kuluttajien kanssa tekemissään sopimuksissa.

33 Tätä tuomioistuimelle annettua mahdollisuutta on pidetty tarpeellisena tosiasiallisen kuluttajansuojan turvaamiseksi, kun otetaan huomioon muun muassa se vähäistä suurempi vaara, että kuluttaja ei tunne oikeuksiaan tai kohtaa vaikeuksia niiden käyttämisessä (em. yhdistetyt asiat Océano Grupo Editorial ja Salvat Editores, tuomion 26 kohta).

34 Direktiivillä annetaan kuluttajansuojaa siis tilanteissa, joissa kuluttaja, joka on tehnyt elinkeinonharjoittajan kanssa kohtuuttoman sopimusehdon sisältävän sopimuksen, pidättyy vetoamasta tämän sopimusehdon kohtuuttomuuteen joko sen vuoksi, ettei hän tunne oikeuksiaan, tai sen vuoksi, että hän joutuu luopumaan siitä oikeudenkäynnistä aiheutuvien kulujen vuoksi.

35 Näin ollen on siis selvitetty, että menettelyllä, jossa tuomioistuimen toimivaltaa jättää kohtuuttomia sopimusehtoja soveltamatta viran puolesta tai kuluttajan esitettämän oikeudenkäyntiväitteen nojalla on ajallisesti rajoitettu sellaisissa elinkeinonharjoittajien kuluttajia vastaan vireille panemissa oikeudenkäynneissä, joissa on kyse kohtuuttomien sopimusehtojen toimeenpanosta, vaarannetaan direktiivin 6 ja 7 artiklassa säädetyn suojan tosiasiallisuus. Kuluttajansuojan epäämiseen riittäisi tällöin nimittäin, että elinkeinonharjoittajat odottaisivat kansallisen lainsäätäjän asettaman määräajan päättymistä ja vaatisivat sitten kohtuuttomien sopimusehtojen toimeenpanoa ja jatkaisivat niiden käyttöä sopimuksissaan.

36 Näin ollen on syytä katsoa, että sellaisella menettelysäännöksellä, jolla kielletään kansallista tuomioistuinta tietyn vanhentumisajan päätyttyä viran puolesta tai kuluttajan esittämän oikeudenkäyntiväitteen nojalla tutkimasta sellaisen sopimusehdon kohtuuttomuutta, jonka toimeenpanoa elinkeinonharjoittaja vaatii, tehdään suhteettoman vaikeaksi direktiivillä kuluttajille annettavaksi tarkoitetun suojan soveltaminen oikeudenkäynneissä, joissa kuluttajat ovat vastaajina.

37 Tämän tulkinnan kanssa ristiriidassa ei ole se Cofidisin ja Ranskan hallituksen esille tuoma seikka, että yhteisöjen tuomioistuin on useaan otteeseen katsonut,

että pääasiassa kyseessä olevaa vanhentumisaikaa lyhyemmät vanhentumisajat eivät ole yhteensoveltumattomia yhteisön oikeudessa yksityisille annetun oikeussuojan kanssa (em. asia Rewe ja em. asia Palmisani). Riittää nimittäin, kun muistutetaan, että tarkasteltaessa kysymystä siitä, tekeekö kansallinen menettelysäännös yhteisön oikeuden soveltamisen mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi, on joka kerta otettava huomioon tämän säännöksen asema koko menettelyssä, menettelyn kulku ja sen erityispiirteet eri kansallisissa oikeusasteissa (asia C-312/93, Peterbroeck, tuomio 14.12.1995, Kok. 1995, s. I-4599, 14 kohta). Cofidisin ja Ranskan hallituksen esille tuomat tuomiot asioissa Rowe ja Palmisani ovat siis vain seurausta yksittäistapauksissa tehdyistä arvioinneista, jotka on tehty huomioimalla kaikki kullekin asialle ominaiset, tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat asiayhteydet ja joita ei voida automaattisesti soveltaa niiden ilmenemisaloista poikkeavilla aloilla.

38 Näin ollen esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen on syytä vastata siten, että sellainen kansallinen lainsäädäntö, jolla kansallista tuomioistuinta kielletään tietyn vanhentumisajan päätyttyä elinkeinonharjoittajan kuluttajaa vastaan nostamaa ja niiden väliseen sopimukseen perustuvaa kannetta käsitellessään viran puolesta tai kuluttajan tekemän oikeudenkäyntiväitteen perusteella tutkimasta, onko kyseisessä sopimuksessa oleva sopimusmääräys kohtuuton, on direktiivillä taatun kuluttajansuojan vastainen.

Oikeudenkäyntikulut

39 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan ja Itävallan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut tribunal d'instance de Viennen 15.12.2000 tekemällään päätöksellä, jota on oikaistu 26.1.2001 tehdyllä päätöksellä, esittämän ennakkoratkaisukysymyksen seuraavasti:

Sellainen kansallinen lainsäädäntö, jolla kansallista tuomioistuinta kielletään tietyn vanhentumisajan päätyttyä elinkeinonharjoittajan kuluttajaa vastaan nostamaa ja niiden väliseen sopimukseen perustuvaa kannetta käsitellessään viran puolesta tai kuluttajan tekemän oikeudenkäyntiväitteen perusteella tutkimasta, onko kyseisessä sopimuksessa oleva sopimusmääräys kohtuuton, on kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY vastainen.

Wathelet Timmermans Edward

La Pergola Jann

Julistettiin Luxemburgissa 21 päivänä marraskuuta 2002.

R. Grass

kirjaaja

M. Wathelet

viidennen jaoston puheenjohtaja